

ETAT FOR UTBYGGING

**KONKURRANSEGRUNNLAGETS DEL II
OPPDRAGSBESKRIVELSE**

PROSJEKT FYLLINGSDALEN KULTURHUS OG BIBLIOTEK MED TILHØRENDE BYROM

**ANSKAFFELSE AV PROSJEKTERING AV SKISSEPROSJEKT
I GRUPPEKONTRAKT
INKL PROSJEKTERINGSLEDER**

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

A	Generelt om prosjektet	4
A.1	Prosjektbeskrivelse	4
A.1.1	Kortfattet beskrivelse av prosjektet	4
A.1.2	Entrepriseplan	6
A.2	Oppdragsgivers organisasjon	6
A.3	Konkurransprogram	7
A.3.1	Ambisjoner og visjoner for det nye kulturhuset og Fyllingsdalen	7
A.3.2	Beskrivelse av konkurranseområdet	8
A.3.3	Konkurransoppgave områdeplanlegging	8
A.3.4	Merknader og tillegg til Rom og FunksjonsProfram, 2018	13
B	Ytelser	17
B.1	Beskrivelse av hva som skal leveres	17
B.1.1	Generelt	17
B.1.2	Plan- og bygningsloven	17
B.1.3	Prosjekteringsgruppens ytelse	17
B.1.4	Skisseprosjekt	18
B.1.5	Fagytelsesbeskrivelser	19
B.1.6	Møtevirksomhet og fullmakt	19
B.1.7	Kvalitetsplan for prosjektering	20
B.1.8	SHA-plan	20
B.1.9	Fremdrift	20
B.1.10	Miljø	20
B.1.11	FDV og merkesystemet	20
B.1.12	Usikkerhetsanalyse	21
B.1.13	Systematisk ferdigstilling	21
B.2	Krav til prosess og organisering	21
B.2.1	Generelt	21
B.2.2	Intern administrasjon av prosjekteringsgruppen	22
B.2.3	Grunnlaget for prosjektering	22
B.2.4	Oppdragsgivers medvirkning	23
C	Fremdrift og frister	24
C.1	Fremdrift	24
C.2	Dagmulktsbelagte frister	24
C.2.1	Delfrist nr 1	24
C.2.2	Delfrist nr 2	24

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

D	Vederlaget	24
D.1	Tilbudsskjema	24
D.2	Oppdragsgivers medvirkning	24
E	Alminnelige bestemmelser	25
E.1	Generelle kontraktsbestemmelser	25
E.1.1	NS 8401:2010 med endringer	25
E.1.2	Varsling (NS 8401 pkt 5.8)	25
E.1.3	Underrådgivere, siderådgivere og andre medhjelpere (NS 8401 pkt 5.3)	25
E.1.4	Offentligrettslige krav (NS pkt 8401 8)	25
E.1.5	Endringer (NS 8401 pkt 10).....	27
E.1.6	Pris. Betaling (NS 8401 pkt 15)	28
E.1.7	Avbestilling av oppdrag (NS 8401 pkt 16).....	28
E.2	Spesielle kontraktsbestemmelser	29
E.3	Administrative bestemmelser	29

Vedleggsnr.	Dokumentnavn	Merknad
II.01	Administrative bestemmelser	Vedlegg til kontrakt
II.02	Rom- og funksjonsprogram	Vedlegg til kontrakt
II.03	Miljøprogram	Vedlegg til kontrakt
II.04	Kartutsnitt K1 (1:1000)	Vedlegg til informasjon
II.05	Kartutsnitt K2 (1:500)	Vedlegg til informasjon
II.06	Bildeutsnitt B1	Vedlegg til informasjon
II.07	Retningslinjer og krav - Bygning og tekniske anlegg - Rev.3 - 06.06.19	Vedlegg til kontrakt
II.08	Retningslinjer og krav - Ansvarsmatrise lås - 25.10.17	Vedlegg til kontrakt
II.09	Retningslinjer og krav - FDV-dokumentasjon - Rev.1 - 25.10.17	Vedlegg til kontrakt
II.10	Retningslinjer og krav - Merkemanual - Rev.1 - 05.07.19	Vedlegg til kontrakt
II.11	Retningslinjer og krav - Drift- og renholdstekniske funksjonskrav - Rev.2 - 05.11.19	Vedlegg til kontrakt
II.12	Retningslinjer og krav - Automatisering og SD-anlegg - Rev.2 - 18.02.19	Vedlegg til kontrakt
II.13	Retningslinjer og krav - DAK-manual med vedlegg - Rev.3.0 - 28.02.20	Vedlegg til kontrakt
II.14	Plan for systematisk ferdigstilling – Rev.1	Vedlegg til kontrakt
II.15	Veileder – Plan for systematisk ferdigstilling – utgave 1.2	Vedlegg til kontrakt
II.16	Retningslinjer IKT-infrastruktur i bygg - Rev.04	Vedlegg til kontrakt

 BERGEN KOMMUNE	Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom Oppdragsbeskrivelse Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20
---	---

A Generelt om prosjektet

A.1 Prosjektbeskrivelse

A.1.1 KORTFATTET BESKRIVELSE AV PROSJEKTET

Bergen kommune inviterer til konkurranse og levering av et skisseprosjekt for Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom. Etat for utbygging (EFU) fikk bestilling på «Skisseprosjekt Fyllingsdalen kulturhus» fra Byråd for klima, kultur og næring (BKKN) datert 01.10.2018 der det står: «Gjennomføre skisseprosjekt Fyllingsdalen kulturhus i h.t. vedlagte rom og funksjonsprogram.» Som en del av bestillingen er det naturlig å se byrommet omkring tomten i en sammenheng med kulturhuset. Byrommet er derfor tatt med som en del av konkurransen.

Leveransen vil i første omgang være begrenset til dette, men når utbygging er vedtatt og finansiert vil oppdraget utvides til å bidra til konkurransegrunnlag for en totalentreprise der det forutsettes at minimum ARK, RIAKU og RIBR fra prosjekteringsgruppen blir tiltransportert TE.

Bygget skal romme øvings- og framføringslokaler for kulturlivet i bydelen, en kulturell møteplass for bydelen med arealer til Bergen Offentlige Biblioteks filial, Nye Fyllingsdalen Teater, Bergen kulturskole, lokalt kulturliv og Laksevåg og Fyllingsdalen kulturkontor. Bare Biblioteket hadde 12 000 besøkende i 2019 og vi forventer at antall besøkende går opp til minst 150 000 i nytt hus med så sentral plassering.

Tomtens plassering fremgår av det vedlagte Rom- og funksjonsprogrammet, jf. vedlegg II.02. Tomten inngår i områdeplanen som er under utarbeidelse, og en ønsker at kulturhusbygget holder seg innenfor et bygningsvolum fra 3 til 5 etasjer, som bidrar til bedre lysforhold og åpenhet i byrommene rundt. I tillegg vil vi oppfordre leverandørene til å bruke fleksibiliteten i bygningshøyden til å danne en variert avslutning av bygget mot himmelen.

Høsten 2016 ble det igangsatt et arbeid for å kartlegge hvilke areal og funksjoner som best ville tjene kulturlivet i Fyllingsdalen bydel. Denne behovskartleggingen ble gjennomført vinteren 2016/2017. Et seinere lokaliseringsstudie ble behandlet i Bergen bystyre 25.04.18 hvor følgende vedtak ble fattet:

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 25.04.2018 sak 79/18 og fattet følgende vedtak:

1. Bystyret slutter seg til byrådets anbefaling om at alternativ T1 Kollektivterminalen er foretrukket lokalisering for et kulturhus for Fyllingsdalen, og at det arbeides videre med dette i områdereguleringen for Fyllingsdalen slik det fremgår av saksutredningen.
2. Bystyret ber byrådet om å igangsette arbeidet med et rom- og funksjonsprogram for kulturhuset i Fyllingsdalen på T 1 Kollektivterminalen.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	--

Rom- og funksjonsprogrammet (RFP) av august 2018 er vedtatt som utgangspunkt for skisseprosjektet, og senere realisering av et nytt kulturhus i Fyllingsdalen på den eksisterende kollektivterminalen T1 ved Oasen. Men økt tomtebredde fra 27 til 37 meter i områdeplanen gir nye muligheter for alternative planløsninger, slik at funksjonsskissene i RFP kun er veiledende og må sees sammen med våre kommentarer i dette dokumentet.

EFU har allerede anskaffet en kulturhusrådgiver, som byggherrerådgiver og er en del av vår organisasjon i prosjektet. Kulturhusrådgiveren skal bistå prosjektleder, PL hos EFU og være fagpersonen for kulturhuset og også bidra i prosjekteringsgruppa som rådgiver kulturbygg og scene.

EFU vil engasjere en prosjekteringsgruppe som velges ut på bakgrunn av kompetanse, løsningsforslag og pris. Ytelsen vil, i første omgang, være å få utarbeidet et skisseprosjekt som skal være grunnlag for en totalentreprise, samt å få videreutviklet dette til et omforent skisseprosjekt med kostnadsoverslag for politisk behandling. Når eventuelt vedtak om utbygging er fattet, skal prosjekteringsgruppen engasjeres videre for å utarbeide bl.a. funksjonsbeskrivelse og annet grunnlag for en totalentreprise.

Planavdelingen i Bergen kommune arbeider med «Områdeplanen for sentrale deler av Fyllingsdalen». For å få til et best mulig kulturhus på tomten, trenger de fortløpende innspill fra prosjekteringsgruppen. Områdeplanen er stipulert vedtatt høsten 2022. ORP er en stor og omfattende plan med erfaringsmessig stor risiko for forsinkelse i fremdrift.

Bærekraft og klima

Bergen kommune har høye ambisjoner for FNs bærekraftsmål og transformasjonen av området og selve bygget skal følge opp disse føringene:

- Bygget skal planlegges arealeffektivt. Mål for netto/bruttofaktor bedre enn 1,4.
- Energimessig skal bygget planlegges som minimum «passivhusnivå», helst som «plusshus».
- Bygget skal planlegges og gjennomføres for BREEAM-NOR sertifisering med status «Excellent» bl.a. i forhold til dokumentert bruk av miljøvennlige materialer. Se <https://byggalliansen.no/sertifisering/breeam/>
- Valg av materialer og gjennomføring av byggearbeidene skal også ha som mål å minimalisere prosjektets klimaavtrykk. Massivtre skal vurderes.
- Det skal vurderes å bruke taket til beplantning m.m. for reduserte mengder avrenning.
- Intelligente styringssystemer for inneklime og belysning.
- Optimalisering av byggets tekniske drift og vedlikehold.
- Miljøprogram fra EFU skal legges til grunn for miljøstyring i prosjektet.

En grov fremdriftsplan:

1. Oppstart umiddelbart
2. Skisseprosjekt vår - sommer 2021

 BERGEN KOMMUNE	Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom Oppdragsbeskrivelse Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20
---	---

3. Innspill til og bearbeiding i forhold til områdeplanen, snarest.
4. Kontrahering totalentreprenør 2022
5. Forprosjekt 2022
6. Detaljprosjekt 2022/23
7. Byggestart årsskiftet 2022/23 (tomten blir ikke frigitt før pga. Bybanen. Områdeplanen er stipulert vedtatt høsten 2022)
8. Stipulert byggetid 2-3 år

A.1.2 ENTREPRISEPLAN

Prosjektet skal i neste omgang gjennomføres i en totalentreprise.

A.2 Oppdragsgivers organisasjon

Oppdragsgiver (PL):	Bergen kommune, Etat for utbygging i samarbeid med Byarkitekten Gerd Hole Kaigaten 4 Postboks 7700, 5020 Bergen Telefon sentralbord: 55 56 55 30 E-post: postmottak.etatforutbygging@bergen.kommune.no Mobil: 99206786
Bestillende byrådsavdeling	Byrådsavdeling for klima, kultur og næring Adresse: Neumannsgate 1, 4. etg. 5015 Bergen Oppdragsleder: Solveig Lavik E-post: Oyvor.Johnson@bergen.kommune.no Mobil: 99590128
Kulturhusrådgiver / rådgiver SLLB	Firma: Cowi Adresse: Solheimsgt. 13. Postboks 2422, 5824 Bergen Oppdragsleder: Rune Håndlykken Telefon: 91398727 E-post: ruhy@cowi.com

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	---

A.3 Konkurransprogram

Mål:

Bergen by skal være aktiv og attraktiv, hvor kulturlivet bidrar til å skape en kompakt, velfungerende og levende by der kunsten og kulturen har, og skal ha, innflytelse på byens utvikling og dens rolle som motor for hele regionen. De lokale kulturbyggene er viktige for å fremme fellesskap og felles referanserammer. Like viktig er kulturens rolle for å verne om demokratiet og den offentlige debatten. (jf. Kulturarenaplanen 2019-2030)

A.3.1 AMBISJONER OG VISJONER FOR DET NYE KULTURHUSET OG FYLLINGSDALEN

Bergen kommune ser på bygging av det nye kulturhuset som et viktig løft for Fyllingsdalen og Bergen og som skal signaliserer de ambisjoner Bergen kommune har for sin unike satsning på kulturbygg også i bydelene. Kulturhuset skal fremstå som et attraktivt og aktivt utadventt og inviterende bygg i bydelsveven. I tråd med den gjeldende arkitekturstrategien, skal det nye bygget ta utgangspunkt i prinsippet for helhetlig utforming i et transformasjonsområde, samt bidra til å skape en positiv innvirkning på nærmiljøet.

Fyllingsdalen Kulturhus bør bære en ny og tydelig rolle med å endre Oasen fra et rent kjøpesenter-område til mer mangfold og flere funksjoner. Det nye kulturhuset vil derfor være sentralt når det gjelder å bidra til å skape en god helhetlig løsning for hele området.

Kulturarenaplanen

Denne planen understreker at «fremtidig planarbeid må ta hensyn til å videreutvikle både et levende sentrum og vitale bydeler. De lokale kulturbyggene er et viktig redskap i denne utviklingen, og bidrar til å danne naturlige bydelssentrum. Foruten å tilby kompetanse, øvings- og visningslokaler for den lokale amatørkulturen, er de også arena for større kulturarrangementer, og sørger for gode kulturopplevelser i nærmiljøet.» «Lokale kulturbygg skal fungere som et kulturelt og sosialt møtested for lokalsamfunnet.» Kulturhuset skal sikre økt medvirkning, medskapning og eierskap og være en arena for likestilling, inkludering, ytringer og demokrati. Sosiokulturelt er kulturhusene en tung satsning på bærekraftig utvikling av bydelene jf. FNs bærekraftsmål.

Arkitekturens betydning

Ethvert nytt byggeprosjekt er med å skape helheten Bergen består av: Omgivelser vi skal bo og leve i og som vi skal være stolte av i fremtiden. Derfor er hvert prosjekt som bygges viktig for byens helhet. En forståelse for mennesker, omgivelsenes påvirkningskraft og arkitekturens merverdi er grunnleggende for å utløse en bys potensial for kvalitet. Arkitekturens betydning for mennesker og samfunn danner derfor utgangspunktet for de ambisjoner vi har for arkitektur i Bergen (Arkitektur+).

De synligste delene av arkitekturen er form, estetikk, materialer og symboler. Arkitektur handler både om hvordan bygg eller byrom ser ut og hvordan det fungerer og virker på oss mennesker. God arkitektur inspirerer og er identitetsskapende, gir omsorg og skaper engasjement og begeistring blant de som opplever og bruker bygget.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	---

A.3.2 BESKRIVELSE AV KONKURRANSEOMRÅDET

Fyllingsdalen:

Nye Fyllingsdalen kulturhus skal ligge i et etablert område i Fyllingsdalen. Bydelen er utviklet innenfor en helhetlig plan og består av lavblokker på flatt terreng, frittstående høye blokker som markerer landskapsrommet i dalen og terrassert bebyggelse som gjenspeiler topografien i landskapet. Sjenerøse, solrike og grønne utearealer bidrar til en stor grad av felleskap. Men området er også er preget av sentralisert handel ved kjøpesenteret Oasen. Dette er i dag er under transformasjon med ny bybanetrasé og ny kollektivterminal for busser. Med bybanen til Fyllingsdalen, er bydelens sentrum i endring.

Tomt:

Tomten for nye Fyllingsdalen kulturhus ligger sentralt i Fyllingsdalen. Arbeidet med områdeplanen legger til rette for etableringen av en ny og mer aktiv fasade på kjøpesenteret, som nå i hovedsak vender seg innover, samt en gågate som vil ligge mellom denne og kulturhustomten. Det skal etableres et byrom fra bybanestoppet frem til tomten som videre vil koble seg til den nye kollektivterminalen rett vest for bygget. I tillegg ligger også den sentrale gang- og sykkelvegen langs byggelivet mot øst.

Det ønskes at løsningsforslaget skal gi gode innspill til endelig Områdeplan.

- Derfor har vi, i tillegg til «Konkurransområdet» som omfatter tomten for nytt kulturhus, også markert «Byrom som skal sees i sammenheng med konkurransområdet», der man må se på overgangen til tilliggende byrom og bebyggelse. *Se vedlagt kartutsnitt K2 under Vedlegg II.05.* Markert område er bare ca., det bør tilpasses et standard ark.

A.3.3 KONKURRANSEOPPGAVE OMRÅDEPLANLEGGING

Et bygg på tomten skal i tillegg til sin funksjon som kulturhus, fulle en sentral rolle i urbaniseringen av de sentrale delene av Fyllingsdalen. Sammen med de planlagte tilliggende byrommene, gågaten og torget, vil kulturhuset bidra til at området utvikler seg fra kjøpesenter til lokalsenter. Dette skal stå sentralt i det videre arbeidet mot realiseringen. (jf. Rom og funksjonsprogram)

Plasseringen i det mest sentrale byrommet i Fyllingsdalen, betyr at bygg- og landskapsutforming vil være avgjørende for å nå de ambisjonene Bergen kommune har satt for området som helhet. Et kulturhus på tomten skal bidra til å gi flere typer aktiviteter enn handel, og det nye offentlige landskapsrommet har ambisjoner om å sy sammen og forsterke sentrum av Fyllingsdalen.

Tomten skal grense mot en ny kollektivterminal i vest, et nytt torg i sør og en ny gågate i øst. Torget vil bli et viktig trafikknutepunkt for reisende til og fra bybane, buss og handel/kultur. Det må legges til rette for god tilgjengelighet for de myke trafikantgruppene. Torget vil ha en

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

viktig funksjon som trafikkareal for myke trafikanter til/fra bybane/kollektivterminal, men skal samtidig være en samlende sentrums plass. Utearealene skal binde de ulike byggene og funksjonene sammen i en lesbar struktur. Det skal være enkelt å orientere seg og finne fram.

Det foreligger enda ikke noe tilgjengelig materiell som viser hvordan disse arealene er tenkt opparbeidet og hvilke høyder de vil ha. Det er spilt inn til områdeplanarbeidet at man bør ha en tett dialog mot planleggingen av kulturhuset når de tilgrensende arealene skal formes. Dette for å sikre gode overganger mellom bygg og uterom.

Forslaget skal vise hvordan det overordnede grepet for bygg og byrom skal utformes for:

Fyllingsdalen:

- Et helhetlig grep som bidrar til en karakterfull urban utvikling av Fyllingsdalen ved å skape en dynamisk identitetsskapende møteplass og kulturarena i bydels senteret.
- Øke attraktiviteten av Fyllingsdalen som et mål for kulturelle arrangementer.
- Bære en ny og tydelig rolle som dreier Oasen-området fra et rent kjøpesenter ved å tilføre en demokratisk åpen arena som gir mange muligheter for folk til å være aktive deltakere i lokalmiljøet.
- Gi gode tilbakemeldinger og faglige innspill til det pågående områdeplanarbeidet.

Forhold mellom bygg og byrom:

- Menneskets opplevelse fra gateplan gir premisser for bygningsutformingen. Byrommet må utvikles som en arena der kultur preger det nye torget og de reisendes opplevelser, og tilrettelegger for små og store arrangementer gjennom hele året. Kulturhuset skal ha aktive fasader mot torget i sør og gaten i øst. Det skal være egne innganger fra byrommene til kulturhus/bibliotek.
- Byrommet vil i mange sammenhenger kunne tilby arena for kulturutøvelse og i noen sammenhenger kunne avlaste og supplere arealene inne. Det vil derfor være spesielt viktig å skape et velfungerende byrom for kulturutøvelse og synergier mellom innendørs og utendørs arealer.
- Det sentrale torget skal i utgangspunktet tilrettelegges som et bilfritt område, for trygt opphold med gode romlige og bruksmessige kvaliteter.
- Bygget skal være en kulturarena som inviterer publikum inn og åpner seg opp mot bydelen. Det blir vesentlig hvordan bygulvet møter det indre landskapet, også med fokus på universell utforming.
- Kulturhuset må være et imøtekommende og inkluderende bygg som utvikler kvaliteter i gåbyen. Det må sørge for at det er gode koblinger mellom bygget, byrommet, bybane buss, og handel i et godt og dynamisk samspill som drar veksler på hverandre.
- Siden tomten er liten er det spesielt viktig å skape gode synergier mellom innendørs og utendørs arealer, og jobbe for at det oppstår gode romlige sammenhenger til omkringliggende bygg og byrom. Dette bør også skje inne i bygget, mellom brukere og utøvende, og mellom etasjene, samtidig som andre brukerkrav ivaretas. Dette

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

gjelder både visuell og funksjonell kontakt og sammenheng. Herunder inngår plassering og lesbarhet av viktige felles funksjoner som foajé, kafé og bibliotek mot de sentrale byrommene.

Hovedgrep bygg:

- Breder tomt gir langt større alternative muligheter enn vist i RFP 2018 for de funksjonelle hovedgrepene for bygget, men følgende skal likevel legges til grunn:
  - Bygget skal ha en hovedinngang mot gågata og en B-inngang fra kollektivterminalen til det viktige, inkluderende møtestedet for alle.
  - Bibliotek og servering skal være tett knyttet opp mot dette møtestedet og prioriteres på bakkeplan mot sør.
  - Kultursal/ scene og blackbox skal ligge på bakkeplan og ha felles backstage, innlasting og støttefunksjoner. Dette må trolig løses på bakkeplan i nordre del av bygget.
- Byggets beliggenhet gjør at det ideelt sett ikke skal ha noen baksider. Det må søkes løsninger som skaper kvaliteter for bydelen og kulturhuset rundt hele bygget.
- Det er viktig å tilrettelegge for sambruksmuligheter både inne og ute samt i begge etasjene, slik at disse virker både på dag og kveld, og også på søndager/helligdager.
- Det skal vektlegges fleksibilitet for endret innredning og bruk for å kunne gi bygget lengre levetid.
- Innvendige gode romlige sammenhenger som synliggjør aktiviteten i bygget.
- Gode rom- og materialkvaliteter som fremmer byggets attraktivitet som arbeidsplass, visningsarena og møtested.
- Det kan i konkurransen legges til grunn at areal ut over RFPs beskrevne behov for kulturhus og bibliotek skal benyttes til kontorfunksjoner. Disse må ha mulighet for egen inngang.
- Ev. behov for ny trafo for hovedforsyning må løses i bygget.
- Prosjektet skal inngå i EFU sitt Miljøprogram.

Byrom og oppholdsarealer utendørs:

- Byrommene ved kulturhuset skal inngå i en sammenhengende vev av byrom og grønnstruktur i Fyllingsdalen som viderefører og kompletterer bydelens gode vilkår for myke trafikanters ferdsel. Torget mot sør vil bli et allment åpent byrom og ferdselsområde, samt et identitetsskapende byrom for bydelen. Den skal gi rom for ulike kulturarrangementer og skape økt mulighet for kulturutøvelse og inkluderende aktivitet året rundt. Det skal være enkelt å orientere seg og finne fram.
- **Oppholdskvaliteter:** Det må legges til rette for gode oppholdskvaliteter i byrommene, slik at dette blir en møteplass for Fyllingsdølene. Dette skal være en naturlig arena for julegrantenning og feiring av bydelens kulturdager, samtidig som det er et hyggelig byrom i hverdagen.
- **Grønn bydel:** Fyllingsdalen er en grønn bydel og vegetasjon bør innføres i bydelssentrumet. Dette bør brukes som identitet-skapende element (den grønne dalen), som trivselsskapende element, for å skape en sammenhengende grønnstruktur for

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

biologisk mangfold og som del av overvannshåndteringen. Trær, plantefelt, klatreplanter på vegger og grønne tak bør vurderes.

- **Avstigningsplass/Kiss & ride:** Det må være mulig å bli satt av med bil/taxi i rimelig nærhet til hovedinngang kulturhus. Her bør det søkes en mulig felles løsning for samme behov mot kollektivterminal.
- **Parkering:** Det skal ikke tilrettelegges for p-plasser for bil, men 2 stk. parkeringsplasser for forflytningshemmede skal vises.
- **Sykkelparkering:** Det skal tilrettelegges for sykkelparkering for 120 sykler. Av disse skal 100 stk. være inne i bygget (trygg og tørr parkering) og være tilgjengelige for både kulturhusbrukere og ansatte. 20 stk. skal være ute i byrom/gate i nærheten til hovedinngang(er).
- **Bysykler:** Det skal settes av plass til min. 34 bysykler. Dette betyr stativ på enten 23,8 meter enkeltsidig eller 13,3 meter dobbeltsidig.
- **Salgsareal:** Det kan vurderes areal for kiosk, oppstilling av food truck el.l.
- **Belysningen** i uteområdene skal bidra til at det er lett å orientere seg og at det oppleves trygt å bevege seg rundt. Funksjonskrav til veglys i Bergen kommune, 2019 skal legges til grunn for arbeider med anlegg som Bergen kommune ved Bymiljøetaten eier eller nye anlegg som kommunen overtar for videre drift og vedlikehold. Dette må samordnes med behovene knyttet til utarrangementer, «stemningsbelysning» og redusert energibruk.
- **Utstyr/møblering:** Det må legges til rette for fleksibel møblering, som gir rom for mange mennesker ved arrangementer og samtidig god flyt i byrommet. Det er ønskelig med integrert møblering som bygger opp om ulike former for kulturfremvisning, som mulighet for fleksibel scene, lyd, lys, faste punkter for midlertidige master, boder, strøm og andre føringer. Møbleringen må drøftes i møte med torgets grunnleggende funksjon som allment åpent byrom og ferdselsområde.
- **Sikring:** Det må vurderes sikring av byrom der mange folk samles. Sikringstiltak må gjerne være ved bruk av egnede byromsmøbler eller andre passende installasjoner.

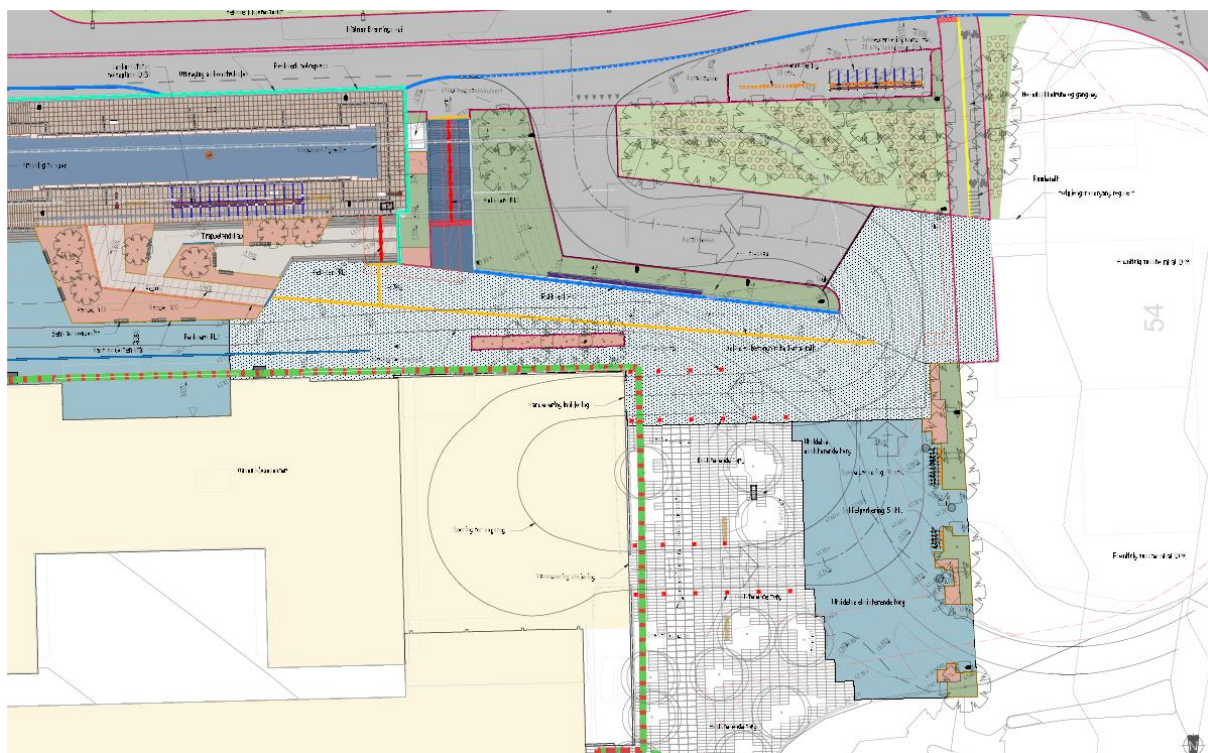
Forvaltning, drift og vedlikehold

Viktige gangtraséer må kunne brøytes med maskinelt utstyr i min. 3 meters bredde. Områder som vil kunne bli belastet med kjøretøy må bygges tilstrekkelig kjørestærke og driftsvennlige. På de harde flatene skal det brukes mest mulig miljøvennlige og robuste materialer, med langvarig holdbarhet og minst mulig behov for vedlikehold.

Deler av torget som ikke blir aktivisert med hard bruk, skal i størst mulig grad vegeteres og potensielt tjene til lokal overvannshåndtering. På øvrige vegeterte arealer skal det ved siden av estetiske kvaliteter, vektlegges biologisk mangfold, opplevelsriksom og mest mulig rasjonell skjøtsel.

Midlertidig og fremtidig situasjon:

De pågåendene prosjektene vil bli ferdigstilt i etapper. Oasens varemottak er forutsatt flyttet, men dette kan ikke gjennomføres på kort sikt. Inntil Oasens varemottak blir flyttet til enten nordsiden av bydelssenteret eller til underetasjen med innkjøring under bybanen fra Hjalmar Brantingsvei, vil det være behov for adkomst til dagens varemottak. Adkomsten flyttes fra Folke Bernadottes vei til Hjalmar Brantingsvei, men det vil være kjøring over denne delen av torget i en periode fremover.

Utsnitt fra Supplerende situasjonsplan varemottak/torg fra Bybanen Utbygging (Nord er ned).

Det er likevel ønskelig at konkurransen ser på den fremtidige situasjonen, der varemottaket er flyttet og bybanen er bygget videre mot Spelhaugen. Dette gir andre forutsetninger for byrommet som det er ønskelig å få belyst. Uten innkjøring til varemottaket vil torget sør for kulturhuset strekke seg uhindret fram til bybaneholdeplassen og byrommet sør for Oasen. Det vil også være mulig å etablere en ferdselslinje for myke trafikanter fram mot og over Hjalmar Brantingsvei. Denne byroms-forbindelsen må utformes med tanke på at den vil bli overbygget av en brokonstruksjon når bybanen skal føres videre mot Spelhaugen. Romlige kvaliteter fram mot og under broen må belyses.

Varelevering og renovasjon

En av konkurransens viktige tema vil være å finne gode løsninger for den trafikale logistikken. Det er sterkt ønskelig å ha en felles tilkomst for all varelevering (inkl. sceneutstyr i store format) og avfallshenting. Det må dimensjoneres for lastebil. Rygging bør unngås. Siden planrammene er uavklarte er det ønskelig at konkurransen belyser flere angrepsvinkler. Det minst konflikthylte er at dette tilrettelegges for på byggets nordside. Det er også ønskelig å få vurdert alternative løsninger med sambruk av arealer til varelevering for Oasen og

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

sambruk av kollektivterminalen. Ut fra terrengforholdene nord for Oasen bør det undersøkes om varelevering til senteret og kulturhuset kan etableres under terreng/ konstruksjon, slik at myke trafikanter mellom kulturhuset og friområde/gangveg i nord kan ledes uhindret over disse funksjonene. Samtidig vil slike løsninger lett ta store arealer for ramper m.m. når det skal dimensjoneres for biler med minst 4,2 m høyde. En slik løsning vil også kreve stor vareheis i kulturhuset, slik at konsekvensene må vurderes grundig. Det må også vurderes om kollektivterminalen kan ha tilleggsfunksjoner for kulturhuset, for eksempel ved at varelevering og ev. andre behov for tilkomst for store kjøretøy kan utnytte deler av terminalområdet inn mot kulturhuset i avgrensede tidsrom.

A.3.4 MERKNADER OG TILLEGG TIL ROM OG FUNKSJONSPROGRAM, 2018

Kommentarer til kapitler i Rom og funksjonsprogram:

1.3. Overordnet prosjektbeskrivelse

Tillegg Akustikk og støyreduksjon mellom rom

I et moderne kulturbygg skal alle kunne drive med sine aktiviteter uten å bli forstyrret eller å være redd for å forstyrre andre. Dette setter store krav til konstruksjoner og løsninger når store lydanlegg og/eller lydsterke instrumenter skal brukes samtidig i tilstøtende lokaler. For de enkelte musikkrom og saler må i skisseprosjektet Norsk Standard NS 8175, Lydforhold i bygninger, musikkrom klasse C, legges til grunn. Lydisolasjonen må sikres ned til 50Hz og ikke bare 100 Hz som fastsatt i gjeldende standard.

Romakustikken må planlegges slik at de som opptrer hører hverandre godt og at lyden når publikum med klang, fylde og romfølelse. Akustiker med erfaring fra kulturbygg og konsertsaler må komme inn tidlig i utformingen av bygget m.a. for å sikre at saler og øvingsrom for musikk får nok volum / takhøyde etter NS 8178:2014.

1.5.3. Arkitektoniske føringer:

Nye store og små kultursaler bygges stadig oftere med store glassfelt på en side eller bak scenen. Bare løsningene sikrer god lydisolasjon fra gate/ bane og sikker og enkel mørklegging, gir det nye muligheter både arkitektonisk og bruksmessig.

Når det gjelder inndeling og funksjoner mangler en helhetlig modell. Kommunens rådgiver for kulturbygg har ofte brukt denne for å få frem hvordan møteplassen for alle skapes med nær kobling til de ulike funksjonene:

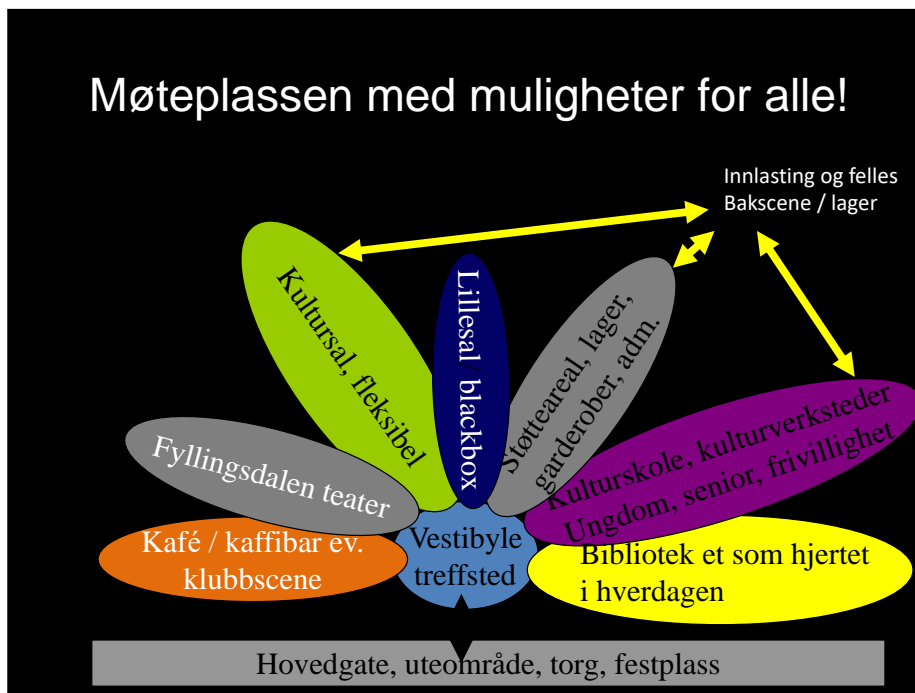

BERGEN KOMMUNE

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

Et bevisst grep er avgjørende for å skape den gode møteplassen, god logistikk for bruk og drift av huset – og et arealeffektivt bygg.

3.1. Vestibyle / møteplassen:

Dette skal være et offentlig rom, preget av åpenhet og formidle byggets atmosfære av å være et kulturelt kraftsenter. Bygget skal ha en hovedinngang og møtested for alle funksjoner. Vestibylen kan være utfordrende når et nytt kulturbygg skal formes. Samtidig som den skal være lys, åpen og inviterende, bør den også ha gode kroker å sitte i alene eller i små grupper. Det skal være minst ett bra serveringstilbud, som fungerer både i hverdagen og når det kommer 350 personer ut fra salen i en pause på 20 minutter.

En annen gang skal vestibylen være arena for små elevkonserter i kulturskolen eller foajéarrangementer på kveldstid. Garderoben for publikum, der en sjelden har bruk for hele kapasiteten, må være stor nok, men ikke ta alt for mye plass og oppmerksomhet i hverdagen.

Bygget må løses med "en primærbase" for publikumsservice. På dag / ettermiddagstid er det ofte hensiktsmessig at denne er knyttet til biblioteket. Det må sikres et egnet areal som kan benyttes som kafé / kantine og som bar ved større arrangementer. Alle arealer bak scenen og kontoravdelinger må kunne skjermes for publikum ved arrangementer.

3.2. Kultursal:

Vi søker bedre sammenhenger i huset enn det RFP 2018 legger opp til og mener det utvidede tomtten gir store muligheter for dette. Kap., 3.2. og 3.4. må sees i sammenheng slik at:

- Blackbox legges på gateplan med felles varemottak og lager med kultursalen. Dette slik at denne lille salen ved store sceneproduksjoner kan fungere som ekstra sidescene/ oppmarsjareal.

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

- Hele det programmerte 3.4. (Formidling, øving og produsjonslokaler) bør ha trapp/ korridorer / heis til 3.2. uavhengig av publikumsarealer slik at store grupper som kor, dansere, korps m.fl. kan bruke disse som ekstra backstage ved store sceneproduksjoner.
- Et av fleksirommene bør legges nær bibliotek / vestibyle f.eks. med tanke på utstillinger og arrangementer m.m. jf. RFP pkt. 3.4.2.
- Et annet fleksirom bør utformes som klubblokale / møteplass for ungdom, helst også med egen inngang på bakkeplan. Men noe flerbruk er tenkt også for dette rommet.

3.2.2.: Scene med bak- og sidescene:

Sal og scene skal ligge i samme plan for fleksibel bruk av salen.

Rulleamfiet utformes slik at sikten blir god uten oppbygd scene. Følgende skal legges til grunn for dimensjonering: Trinnhøyde i amfi ca. 35 cm., radavstand 95 cm, c/c stoler 55 cm.

For effektiv arealutnyttelse bør salene ha publikumsinngang / rømningsvei i plan 1 mellom amfiet og scenen. Salen skal også ha inngang fra 2. etasje med noen rader fast balkong bl.a. for teknikerplass (FOH) og rullestoler. Publikumsinnganger skal ha lyd/lyssluser med minimum 3,5 m lengde.

På grunn av lydisolasjon og akustiske innervegger må det regnes med sidevegger i salene som er ca. 70 cm. tykke.

Rømningskapasitet sal og scene 500 (inkl. artister) med amfi og minimum 700 på flatt gulv.

Det som står om «lameller» m.m. på side 13 er feil. Scenen skal utstyres med vanlig sceneteknikk og scenetekstiler som løser dette.

Tilleggskrav pkt. 3.2.2. og 3.2.5. og 3.4.1:

- Heiseporter på minimum 2,5 x 4 meter lysåpning mellom lager/ varemottak, lager Fyllingsdalen teater, scene kultursal og blackbox. Port innlasting minimum 2,5 x 2,5 m lysåpning. Lydisolerte og terskelfrie.
- Lager skal minimum ha 4 m fri takhøyde for effektiv lagring i pallereoler. Form på lager må tilpasses denne bruken.

3.2.5: Varemottak og lager

Varemottak bør helst være i plan med scene/ sal og blackbox slik at vareheis ikke er nødvendig.

3.3. Bibliotek

Presiseringer 3.3.1. Det bør være åpenhet og visuell sammenheng mellom biblioteket og kafé i vestibyle. Kafé kan gjerne være utformet og plassert slik at det kan serveres både mot kafé i vestibyle og mot bibliotek.

3.4.2. Fleksirom bibliotek: I sammenheng med dette og ut fra kulturarenaplanen bør det her legges til rette for folkeverksted / «maker-space» som en del av bibliotekets tilbud.

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

3.4.: Formidlings/ øvings og produksjonslokaler

Hele 3.4. skal ha trapp/ korridorer / heis til 3.2. sal / scene uavhengig av publikumsarealer slik at store grupper som kor, dansere, korps m.fl. kan bruke disse som ekstra backstage ved behov.

3.4.1. Blackbox bør også ha en løsning for variabel akustikk. Rømningskapasitet 150 med amfi og minimum 250 på flatt gulv.

Garderobes og backstage skal være i felles området med kultursalen for god fleksibilitet.

3.4.2. Flexirom: Dette er fastsatt 2 slike rom i RFP, men av beskrivelsen kan det se ut som om dette er tre lokaler. Dette er feil. Gjennom sambruk / flerbruk skal dette løses ved to rom. Når Blackbox legges i tilknytning til felles backstage med kultursalen, kan denne salen fylle funksjonen som ekstra artistplass ved store produksjoner.

5.1. Romliste:

Romprogrammet utvides med netto 280 m² til følgende funksjoner:

- a) Lager bord, stoler og utstyr til salen: Lager ved kultursal utvides fra 70 til 100 m²: + 30 m²
- b) Sykkelparkering for 100 sykler inne i bygget. Arealeffektiv løsning med sykler på stativ i 2 etasjer: 50 m²
- c) Tekniske rom bl.a. ventilasjon og EL 200 m²

Programmert bruttoareal økes fra 3668 m² til 4.060 m²

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	---

B Ytelser

B.1 Beskrivelse av hva som skal leveres

B.1.1 GENERELT

Denne ytelsesbeskrivelsen angir generelle felleskrav som prosjekteringsleder (PGL), og alle de prosjekterende (ARK/RI) skal utføre i byggeprosjektet

PGL og ARK/RI sine ytelser omfatter både denne felles ytelsesbeskrivelse og ytelsesbeskrivelsene for de enkelte fag.

B.1.2 PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Prosjekteringsgruppen (PG) skal være ansvarlig prosjekterende (PRO) for sine kontraktsarbeider, og innfri de krav som stilles i den forbindelse.

PGL skal være ansvarlig søker (SØK) for prosjektet.

Det vil være prosjekteringsgruppens ansvar å dokumentere ovenfor bygningsmyndighetene at foretakene innehar de nødvendige godkjenningssområder i de aktuelle tiltaksklasser som kreves ved gjennomføring av prosjektet.

B.1.3 PROSJEKTERINGSGRUPPENS YTELSE

Dette oppdraget gjelder prosjektering i gruppekontrakt, inkludert prosjekteringsledelse og skal omfatte fagene PGL, ARK, IARK, RIAKU, RIB, RIBR, RIV, RIE, RIG, RIM, RIVA, RITB OG LARK.

Etat for bygg og eiendom (Fagansvarlig brann) skal involveres tidlig i prosjektet ved etablering av brannkonsept. For RIBRs prosjektering av salenes kapasiteter er analyse/simuleringer like aktuelt som gjeldende teknisk forskrift. Men alle fravik fra preaksepterte løsninger skal godkjennes av Etat for bygg og eiendom ved fagansvarlige brann.

Rådgivende ITB (RITB) sin ytelse skal være iht. NS 3935:2019.

Det er viktig at rollen som prosjekteringsleder utøves med både fasthet, oversikt og fleksibilitet. Dette medfører at en, samtidig som å være en pådriver for fremdrift av prosjekteringen, også skal forestå en grundig kvalitetssikring av samhandlingen mellom de forskjellige rådgiverne og deres materiell, og ha gode samarbeidsevner.

Det presiseres at levering av løst inventar ikke inngår i leveransen, kun utarbeidelse av møbleringsplan for plassering av tekniske installasjoner, men inkludert at møbleringsplanen for «løst» utstyr må angi minimumsavstand til tekniske installasjoner.

For øvrig henvises det til vedlagte byggeprogram mht. funksjoner og sammenhenger både økonomisk og arealmessig.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	--

B.1.4 SKISSEPROSJEKT

Konseptutvikling til skisseprosjektnivå, herunder vurdering av alternative løsninger og hovedsystemer i samarbeid med oppdragsgiver og brukere, jf. ytelsesbeskrivelsene pkt. 2.1.1. Krav til prosjektering i BIM – tverrfaglig 3D-modell.

Skisseprosjektet skal minimum inneholde:

- Byggets plassering på tomten.
- Infrastruktur til og fra og internt på tomten.
- Hovedform.
- Planløsninger som viser hovedfunksjonene og kommunikasjonsveiene mellom disse.
- Hovedføringsveier for store installasjoner som for eksempel luftbehandlingsanlegg og heis.
- Beskrivelse av ulike alternativer og begrunnelse for valgte løsninger.
- Overordnet brannkonsept med tilhørende tegninger.
- Sol- og skyggestudier.
- Beskrivelse av prosjektets arkitektoniske og funksjonelle løsninger, samt energi- og miljøstrategi. Det oppfordres til både bruk av tekst, diagrammer, skisser og andre relevante verktøy. Herunder også hoved landskapskonsept med fokus på hvordan bygg og byrom, landskap, oppholdssoner flyt og ganglinjer er tenkt i sin helhet.
- Premissnotat lydisolasjon og romakustikk.
- Premissnotat VVS med plassering og programmering av teknisk(e) rom.

I tillegg til en grov kostnadskalkyle skal minimum følgende tegningsmaterieell leveres ved skisseprosjekt i papir, .PDF og originalt filformat:

- Landskapsplan i målestokk 1:500 for byrommene nær kulturhuset – se vedlagt kartutsnitt K1 under vedlegg II.04. Markert område er bare ca., det bør tilpasses et standard ark.
- Snitt som beskriver situasjon og sammenheng til omgivelsene.
- 3D-volum-modell av bygg og omgivelser.
- Planer i 1:100.
- Møbleringsplan i 1:100.
- Fasader i 1:100 – som viser forhold til omliggende bebyggelse.
- Viktige snitt 1:100 – bl.a. lengde og tverrsnitt av begge salene, men også snitt som viser forhold til omliggende bebyggelse, og forhold mellom ute og inne.
- To oversiktsplaner i fri målestokk som viser sammenheng mellom prosjektet og omgivelsene. Kulturhusets relasjon til Fyllingsdalens sentrum, med byrom, grønnsstruktur og ferdselsveier. Kommunikasjonslinjer for gående, syklende, kollektivreisende og de ulike leverandørene til byggets funksjoner, se pkt. om “Varelevering og renovasjon” under A.3.3.
  - 1) En oversiktsplan, der den trafikale logistikken løses uten avhengigheter til Oasen eller kollektivterminalen.
  - 2) En oversiktsplan, der sambruk av trafikkarealer vurderes.
- Funksjons- og flytdiagrammer som viser logistikk innbyggere/publikum, artister og drift av bibliotek og servering.

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

- Arealoversikt per etasje relatert til funksjoner listet i romprogram. Nettoareal per rom, og bruttoareal.
- Material- og fargepallett: Bygg og utomhus som viser overgang mellom dem.
- Belysningsplan som viser stemningen og funksjonalitet som en ønsker å få til.
- Prinsippsnitt i 1:200 fra fundament til gesims.
- Ett innvendig perspektiv fra bygget mot torget, som viser de gode overgangene mellom inne og ute.
- Ett utvendig perspektiv sett fra torget mot bygget.
- Ett utvendig oversiktsperspektiv med utgangspunkt i vedlagt bildeutsnitt B1 under Vedlegg II.06.

B.1.5 FAGYTELSESBESKRIVELSER

Vedlagte ytelsesbeskrivelser for:

- Arkitekt
- Lark
- Prosjekteringsleder
- Rådgiver i byggeteknikk
- Rådgiver i brannteknikk
- Rådgiver i elektroinstallasjoner
- Rådgiver i vann, varme og sanitærteknikk

B.1.6 MØTEVIRKSOMHET OG FULLMAKT

I skisse - og forprosjekteringsfasen avholdes det møter hver 14.dag med oppdragsgiver og brukere. Med brukere menes både representanter for funksjonene som skal inn i bygget og representanter for innbyggerne i Fyllingsdalen og deres organisasjoner. Mellom møtene må det påregnes å ha regelmessig kontakt med oppdragsgiver for avklaringer etc. I detaljprosjektfasen avholdes møter ved behov, jf. fagytelsesbeskrivelsene.

Dette gjelder spesielt for PGL og ARK, men øvrige fagrådgivere skal også stille ved behov. Det er PGL som har referatansvar fra disse møtene.

I tillegg må det avholdes interne særmøter i prosjekteringsgruppen. Disse møtene har PGL også referatansvar for.

I byggefase avholdes byggemøter hver 14.dag. PGL har møteplikt på alle byggemøtene, men ARK/RI deltar for sine fag, jf. fagytelsesbeskrivelsene.

Det forutsettes at ARK/RI som deltar på de respektive ovennevnte møter, har fullmakt til å ta avgjørelser på vegne av foretaket.

I den grad det er påkrevet å avholde møter med offentlige myndigheter etc., skal dette være inkludert i ytelsen til PGL og ARK/RI.

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	---

B.1.7 KVALITETSPLAN FOR PROSJEKTERING

Prosjekteringsgruppen skal innen **4 uker** etter at avtalen er undertegnet av begge parter, og før aktuelle arbeider settes i gang, levere oppdragsgiver en kvalitetsplan for egne arbeider.

Kvalitetsplanen skal oppdateres minimum etter hver hovedfase.

Kvalitetsplanen skal fastlegge de viktigste kvalitetsaspektene, samt hvilke prosedyrer, kontroller og dokumentasjon som skal gjelde for kontraktsarbeidet.

Kvalitetsplanen skal som minimum inneholde:

- oversikt over kvalitetsansvarlige
- oversikt over hvilke områder som skal kontrolleres og hvordan kontrollere dette (egen, -sidemanns-, tverrfagligkontroll)
- oversikt over kritiske kvalitetsfaktorer og grensesnittproblematikk
- oversikt over kontrollplaner og sjekklister den enkelte har for dette oppdraget
- hvordan dokumenteres bruken av kontrollplaner og sjekklister og hvilken kontroll finnes for at disse blir brukt

B.1.8 SHA-PLAN

Det skal utarbeides en overordnet SHA-plan i prosjekteringsfasen etter byggherreforskriften. Prosjektets kompleksitet tilsier at SHA-arbeidet skal vektlegges meget høyt.

B.1.9 FREMDRIFT

Prosjekteringsgruppen skal utarbeide en omforent tegningsleveranseplan med tidsfrister som styrer tegningsflyten innad i gruppen i prosjekteringsfasen, basert på oppdragsgivers hovedfremdriftsplan, jf. **C.1**

Funksjonsbeskrivelse/konkurransgrunnlaget skal ferdigstilles senest **4 uker** før utsendelse for gjennomgang og kvalitetskontroll (dersom utbygging blir vedtatt og finansiert).

B.1.10 MILJØ

Krav til miljøstyring i prosjektet er beskrevet i vedlagt Miljøprogram.

B.1.11 FDV OG MERKESYSTEMET

FDV:

Det skal leveres FDV-dokumentasjon for hele prosjektet som grunnlag for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling i prosjektet. Det vises til Etat for bygg og eiendom (EBE), Bergen Kommunes «Retningslinjer og krav: FDV-dokumentasjon».

NS3456:2018 Dokumentasjon for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU dokumentasjon) legges til grunn for utarbeidelse av FDV-dokumentasjon i prosjektet.

Følgende refererte dokumenter er nødvendig for bruken av NS 3456:2018:

- NS 3451:2009 (Bygningsdelstabell)

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	--

- NS 3457-3:2013 (Bygningstyper)
- NS 6450:2016 (Prøvedrift)

Kriterier som også skal oppfylles:

- Originalfilene fra all dokumentasjon, tegninger og modell skal leveres i redigerbart format (f.eks. Word, Excel, REVIT, AutoCAD o.l.).
- De merkede komponentene skal knyttes til dokumentasjon i et metadatasystem iht. FDV-manual. Dette skal kunne eksporteres i åpent format slik at byggherre har mulighet til å benytte seg av data i andre systemer/programmer.
- BIM-modell og FDV-dokumentasjon skal være system- og lisensuavhengig ved overlevering. Det skal ikke være nødvendig med lisens på et program eller kjøp av spesifikke systemer for å kunne hente ut informasjon fra BIM-modellen.
- BIM-modellen skal basere seg på ISO 16739.

Merkesystem:

Prosjekteringsgruppen skal benytte Etat for bygg og eiendoms «retningslinjer og krav» som merkesystem. Dette er beskrevet i følgende dokumenter:

- Merke manual
- DAK-manual
- Automatisering og SD-anlegg

B.1.12 USIKKERHETSANALYSE

Prosjekteringsgruppen skal delta i usikkerhetsanalyse etter forprosjektet. Usikkerhetsanalysen gjennomføres normalt med fellessamling, 1-2 dager, og eventuelt intervju av enkeltpersoner. I usikkerhetsanalysen gjennomgås kalkyle - og hendelsesusikkerhet, og forslag til kuttliste. Deltagelsen skal være inkludert i ytelsen til PGL og ARK/RI.

B.1.13 SYSTEMATISK FERDIGSTILLELSE

Det skal legges til grunn systematisk ferdigstillelse iht. vedlegg «Plan for systematisk ferdigstillelse» i prosjektet iht. følgende standarder.

- NS 6450:2016 Idriftsetting og prøvedrift av tekniske bygningsinstallasjoner
- NS 3935:2019 Integrerte tekniske bygningsinstallasjoner (ITB) – Prosjektering, utførelse og idriftsettelse

RITB skal, i samråd med byggherre og byggherrens ITB-ansvarlige, utarbeide «Plan for systematisk ferdigstillelse» basert på vedlagt mal.

B.2 Krav til prosess og organisering

B.2.1 GENERELT

Prosjektet er organisert med byggherrestyrt administrasjon og prosjektering som følger:

- Oppdragsgiver/byggherre/prosjektleder (PL)

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

- Kulturhusrådgiver (KR)
- Intern prosjekteringsleder (PGL)
- Ekstern prosjekteringsgruppe (PG), inkl. PGL
- Ekstern uavhengig kontrollerende
- Teknisk prosjektleder (TPL)
- ITB-ansvarlig

B.2.2 INTERN ADMINISTRASJON AV PROSJEKTERINGSGRUPPEN

PGL skal være prosjekteringsgruppens representant.

PGL har ansvaret for all samordning og koordinering internt i gruppen, utarbeidelse av bemanningsplan og være gruppens DAK-koordinator.

Alle ytelser forbundet med intern administrasjon av gruppen skal være inkludert.

B.2.3 GRUNNLAGET FOR PROSJEKTERING

- Prosjektbeskrivelse, jf. pkt. A.1.1 og Konkurransprogram, jf. pkt. A.3 i dette dokument.
- Rom-og-funksjonsprogram (RFP) av august 2018. Funksjonsskissene i RFP er kun veiledende pga. endret tomt. RFP må også leses i sammenheng med våre merknader og tillegg i kap. A 3.4.
- Arkitektur- og byformingsstrategi for Bergen (Arkitektur+).
- Kulturarenaplan 2019-2030.
- Reguleringsplan for bybanen til Fyllingsdalen.
- Landskapsplan for bybanens holdeplass (midlertidig situasjon med innkjøring til Oasens eksisterende varemottak).
- Landskapsplaner for kollektivterminal.
- Premisser fra arbeidet med bybanens holdeplass og kollektivterminal.
- Gang – og sykkelforbindelser.
- Bergen kommune, Etat for bygg og eiendom sin dokumentserie «Retningslinjer og krav».
- EFU sitt Miljøprogram.
- Myndighetskrav
- Ytelser beskrevet i fellesdel og ytelsesbeskrivelsene
- Hovedfremdriftsplanen
- Byggekostnadene for Fyllingsdalen kulturhus er ikke medtatt i gjeldene økonomiplan og økonomisk ramme er derfor ikke fastlagt. Det skal bli et arkitektonisk godt og funksjonelt bydelshus til et moderat kostnadsnivå. Dette skal sikres gjennom et arealeffektivt bygg, gode sambruksløsninger og smarte valg som er gunstige både miljømessig og i et livsløpsperspektiv for bygget.

BERGEN KOMMUNE

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

B.2.4 OPPDRAGSGIVERS MEDVIRKNING

Byggeprogrammet, dokumentserien «Retningslinjer og krav» og andre evt. spesielle føringer, skal legges til grunn for prosjekteringen, men kan fravikes dersom oppdragsgiver gir skriftlig aksept for dette.

Prosjekteringsgruppen skal dokumentere avvikene, og føre de inn i en avvikslogg.

Ved milepelene for skisseprosjekt, skal avvikslogg vedlegges.

I den grad disse avvikene har vesentlig betydning ift. premissene i byggeprogrammet, må oppdragsgiver ha minst **4** ukers behandlingstid.

BERGEN KOMMUNE

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

C Fremdrift og frister

C.1 Fremdrift

En grov fremdriftsplan for prosjektet er beskrevet i pkt. A.1.1

C.2 Dagmulksbelagte frister

C.2.1 DELFRIST NR 1

Ferdigstillelse av skisseprosjektet.

Frist: Avtales med oppdragsgiver   Dagmulksbeløp: Kr 2000,-

C.2.2 DELFRIST NR 2

Ferdigstillelse av funksjonsbeskrivelse som grunnlag for en totalentreprise, så fremt det fattes vedtak om utbygging.

Frist: Avtales med oppdragsgiver   Dagmulksbeløp: Jfr. Kr 2000,-

D Vederlaget

D.1 Tilbudsskjema

Tilbudsskjema er vedlagt konkurransegrunnlaget.

D.2 Oppdragsgivers medvirkning

 <p>BERGEN KOMMUNE</p>	<p>Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom</p> <p>Oppdragsbeskrivelse</p> <p>Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20</p>
---	---

E Alminnelige bestemmelser

E.1 Generelle kontraktsbestemmelser

E.1.1 NS 8401:2010 MED ENDRINGER

NS 8401:2010 med de endringer som er beskrevet i nedenstående punkter, gjelder som generelle kontraktsbestemmelser i Bergen kommune, Etat for utbygging sine tjenestekontrakter for prosjekteringsoppdrag.

I visse prosjekter er det behov for å presisere, gi tilleggsbestemmelser eller endre Bergen kommunes generelle kontraktsbestemmelser. Slike bestemmelser er i så fall angitt som spesielle kontraktsbestemmelser for det enkelte prosjekt i pkt. E2 nedenfor. Ved motstrid gjelder bestemmelsene i E2 foran bestemmelsene i E1.

E.1.2 VARSLING (NS 8401 PKT. 5.8)

Andre og tredje punktum utgår og erstattes med følgende:

«Varsler og krav gitt ved elektronisk kommunikasjon regnes som skriftlig når det oversendes signert endringsanmodning/varsler om endring (EA/VOE) som scannet vedlegg til e-post.»

E.1.3 UNDERRÅDGIVERE, SIDERÅDGIVERE OG ANDRE MEDHJELPERE (NS 8401 PKT. 5.3)

Følgende gis som nytt pkt. 5.3.3. «Tilbudt personell»

«Det er ikke anledning til å bytte ut tilbudte personell i prosjektets levetid uten at dette godkjennes av oppdragsgiver. Det skal fremsettes skriftlig søknad vedlagt CV for nytt personell til oppdragsgiver i god tid før det er aktuelt å skifte personell. Nytt tilbudt personell skal ha minst samme eller bedre relevant kompetanse.»

E.1.4 OFFENTLIGRETTLIGE KRAV (NS PKT. 8401 8)

Følgende gis som nytt pkt. 8.3 «Lønns- og arbeidsvilkår»

Pkt. 8.3.1 Krav til de prosjekterende og eventuelle underrådgivere

«På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal de prosjekterende sørge for at egne ansatte og ansatte hos eventuelle underrådgivere som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal de prosjekterende sørge for at de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg,

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

De prosjekterende skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underrådgivere som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.»

Pkt. 8.3.2 Administrative bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår

Egenrapportering:

«De prosjekterende skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene i pkt. 8.3.1 ovenfor. Dette skal gjøres ved å fylle ut skjema for egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår. Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen sendes til oppdragsgiveren innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktsperioden.»

Oppdragsgivers rett til å kreve dokumentasjon:

«De prosjekterende skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av oppdragsgiver kunne dokumentere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underrådgivere. Dokumentasjonen kontrolleres av oppdragsgiver eller ekstern kontrollør engasjert av oppdragsgiver.»

«Dokumentasjonen kan inkludere, men er ikke begrenset til, komplett liste med navn på egne og eventuelle underrådgiveres ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjorte og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for de samme ansatte, innsyn i de prosjekterendes avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underrådgivere, timelister, arbeidsavtaler, lønnslipper og avtaler om kost og losji.»

Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller:

«Oppdragsgiver, samt eksterne kontrollører engasjert av oppdragsgiver, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos de prosjekterende og hos eventuelle underrådgivere. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personaldata.»

Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger:

«Oppdragsgiver og eventuell ekstern kontrollør som mottar dokumentasjon fra de prosjekterende, har taushetsplikt om opplysningene i dokumentasjonen.»

Ved pålegg fra Arbeidstilsynet gjelder følgende:

«Hvis de prosjekterende eller underrådgiver får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal de prosjekterende uten opphold informere oppdragsgiver ved kopi av pålegget. De prosjekterende eller underrådgiveren skal utbedre forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister.

Pkt. 8.3.3 Sanksjoner

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«De prosjekterende som ikke leverer egenerklæringsskjema innen 1 mnd. etter at kontrakten har startet og som ikke har avtalt en annen leveringsfrist for egenerklæringen, plikter å betale dagmulkt inntil skjema er levert eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Tilsvarende gjelder der oppdragsgiver har gitt de prosjekterende en tidsfrist for å fremlegge dokumentasjon på at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underrådgivere, men dokumentasjonen ikke blir levert innen fristen.»

«Hvis de prosjekterende eller underrådgivere får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår og ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Hvis brudd på pkt. 8.3.1 ovenfor oppdages av oppdragsgiver eller av tredjepart engasjert av oppdragsgiver, skal de prosjekterende rette forholdet innen den frist oppdragsgiver fastsetter. Der de prosjekterende selv oppdager slikt brudd gjennom internkontroll eller egen oppfølging av underrådgivere, skal de prosjekterende uten opphold opplyse oppdragsgiveren om forholdene og utbedre forholdene innen frist fastsatt av oppdragsgiveren. Oppdragsgiveren kan kreve at de prosjekterende skal utarbeide en plan for forbedringer som skal godkjennes av oppdragsgiveren. Hvis forholdene ikke utbedres innen fastsatt frist, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten, som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Ved brudd på administrative bestemmelser i pkt. 8.3.2. utgjør dagmulkten 0,2 promille av kontraktsprisen eller antatt totalt honorar eksklusive mva. pr. hverdag misligholdet varer, begrenset til 20 – tyve – hverdager. Ved brudd på kravene i pkt. 8.3.1 utgjør dagmulkten 2 promille av kontraktsprisen eller antatt totalt honorar eksklusive mva. pr. hverdag misligholdet varer. Dagmulkten utgjør uansett minimum kr. 1000,- pr. hverdag.»

Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Ved alvorlige brudd på lønns- og arbeidsvilkår som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller når avtalt maksimal dagmulkt er påløpt, anses dette som vesentlig mislighold som gir oppdragsgiver rett til å heve kontrakten.»

E.1.5 ENDRINGER (NS 8401 PKT. 10)

Pkt. 10.2 «Varsling» Siste og sjette ledd utgår, og erstattes med følgende:

 BERGEN KOMMUNE	Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom Oppdragsbeskrivelse Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20
---	---

«Selv om det foreligger tvist, har den prosjekterende plikt til å utføre det som er pålagt. Oppdragsgiver stiller ikke sikkerhet for omtvistede endringer.»

E.1.6 PRIS. BETALING (NS 8401 PKT. 15)

Pkt. 15.1.2 «Regulering av prisen»

«Fastpris skal dekke rådgivers samlede ytelser inkl. alle møter, alle reiser innenfor Bergen kommune, porto, telefon, internkopiering, sekretariat og andre biutgifter. er ikke gjenstand for prisregulering.

Timeprisene reguleres iht. SSBs indeks for:

Tabell 09525: Byggeteknisk konsulentvirksomhet»

Pkt. 15.1.3 «Betaling etter medgått tid (regningsarbeid)» gjelder med følgende presiseringer:

«Timeprisen skal dekke rådgivers samlede ytelser inkl. alle møter, reiser innenfor Bergen kommune, porto, telefon, internkopiering, sekretariat og andre biutgifter.

Oppdraget utføres etter medgått tid med et avtalt honorarbudsjettt eller etter medgått tid med et avtalt honorartak. Den prosjekterende skal i samarbeid med oppdragsgiveren utarbeide et overslag for honorar og utgiftsdekninger for oppdraget. Overslaget skal utformes slik at det tar høyde for og omfatter de ytelser som er angitt i oppdragsgivers prosjektspesifikke ytelses- og honorarbeskrivelser, men som naturlig hører til en komplett løsning av oppdraget, skal medregnes i honoraret.

For oppdraget som utføres etter medgått tid med et avtalt honorarbudsjettt, gjelder følgende:

Den prosjekterende skal uten ugrunnet opphold varsle oppdragsgiveren hvis det er grunn til å anta at budsjettet vil bli overskredet. Oppdragsgiveren skal uten ugrunnet opphold ta stilling til varselet. Overskridelser som ikke er varslet til oppdragsgiveren, gir ikke grunnlag for krav om økt honorar.

For oppdrag som utføres etter medgått tid med et avtalt honorartak, gjelder følgende:

Det avtalte honorartaket er et øvre tak for oppdraget og prosjekteringsgruppen skal tilrettelegge utførelsen av oppdraget slik at grensene overholdes. Justering av honorartaket skal skje i samsvar med bestemmelsene i NS 8401 punkt 10 og 11.»

Pkt. 15.2.5 «Slutfaktura og sluttoppgjør». Nytt andre og siste ledd:

«Sluttoppstilling skal godkjennes av oppdragsgiver før oversendelse av slutfaktura.»

E.1.7 AVBESTILLING AV OPPDRAG (NS 8401 PKT. 16)

Punktet utgår i sin helhet, og erstattes med følgende nytt punkt:

BERGEN KOMMUNE

Prosjekt K0320 Fyllingsdalen kulturhus og bibliotek med tilhørende byrom

Oppdragsbeskrivelse

Prosjektering av skisseprosjekt i gruppekontrakt Dato: 29.05.20

«Oppdragsgiver kan avbestille gjenstående deler av oppdraget. Avbestilling skal skje skriftlig og snarest mulig etter at beslutningen om dette er tatt. Oppdragstaker har kun krav på betaling for den del av oppdraget som er utført, og ikke for sitt påregnelige tap som følge av avbestilling, selv om prosjektet kommer til utførelse.»

E.2 Spesielle kontraktsbestemmelser

E.3 Administrative bestemmelser

Se eget dokument.